

”Mongolian tie demokratiaan”

31.5.-31.8.2025 Kulttuurikeskus Sofiassa

Näyttelykuvien tekstit

1. ”Rauha” oli kaikissa sosialistisissa maissa suosittu aihe banderolleissa, mainostauluissa, valtion järjestämissä ”mielenosoituksissa” ja jopa seinämaalauksissa. Tämä suuri taulu oli Ulaanbaatarin keskustassa heinäkuussa 1985.
2. Neuvostoliiton armeijan tukikohdissa Mongoliassa oli esillä taisteluun kehottavia sotilaallisia symboleja. Patsas kuvaa haavoittunutta sotilasta ase kädessä yhdessä itäisen maakunnan, Dornodin, neuvostoliittolaisista tukikohdista.
3. Sosialismiin kuului keskitetty talouden suunnittelu. Tässä 1970-luvun julisteessa kehoitetaan nuoria toteuttamaan viisivuotissuunnitelmaa kommunistipuolueen päätösten mukaan.
4. Neuvostoliittolaiset marssivat yhdessä mongolien juhlapäivänä julistaen ystävyyttä ja veljeyttä kahden ensimmäisen sosialistisen maan välillä. Kuvassa Lenin ja Mongolian vallankumousjohtaja Sukhbaatar. Mongoliasta tuli toinen sosialistimaa Neuvostoliiton jälkeen 1921.
5. Mongolien oli pakko marssia suurten juhlapäivien paraateissa julistaen sosialismia ja kommunistista aatetta. Kuva vuodelta 1985.
6. Symbolinen kuva Mongoliasta: ratsastaja valkoisen hevosen selässä hyppää pois feodalismista (keltainen nauha hevosen takajalkojen takana) suoraan sosialismiin, ohittaen kapitalismin (musta nauha). Suurta julistetta kuljetettiin paraatissa auton katolla Ulaanbaatarissa heinäkuussa 1985.

7. "Olemme samalla tiellä". Neuvostoliittolainen ja mongolialainen vallankumouspartisaani kantavat punaista lippua kurkottaen kohti viisisakaraista kommunismin tähteä. Juliste 1980-luvulta.

Neuvostoliiton ja Mongolian välistä ystävyyttä propagoitiin kaikkialla, usein tällaisilla julisteilla ja mainostauluilla.

8. Rauhanjulistuksista huolimatta monet sosialismin aikaiset julisteet olivat hyvin sotalaisia. Keskeinen sanoma oli: Eteenpäin kohti kommunismia sosialismin tiellä, hinnalla millä hyvänsä. Kuva mongolialaisen armeijan tukikohdan läheisyydessä 1980-luvun lopulla.

9. Julisteet usein kertoivat neuvostoliittolaisten ja mongolialaisten ystävyydestä.

Neuvostoliiton edustaja oli isovelji ja mongoli pikkuveli.

10. Ilmapallot kuuluivat työväen paraateihin, samoin työväenluokkaa ihannoivat kuvat.

11. Paraatit olivat osa elämää sosialistisessa Mongoliassa ja pakollisia kaikille. Pitivätkö he osallistumisesta? Sen ehkä voi lukea kasvoilta. Naiset paraatissa Ulaanbaatarissa 1985.

12. Ihmiset viettävät aikaa Sukhbaatarin aukiolla heinäkuussa 1985. Rakennusta koristavat Marxin, Engelsin ja Leninin kuvat, jotka muistuttavat kansalaisia maan virallisesta ideologiasta.

13. Tehtaan nuoret työntekijät ovat saapuneet lokakuun vallankumouksen marssiin marraskuussa 1987. Osallistuminen oli pakollista, ja yleensä ihmiset tulivat ryhmissä työpaikoiltaan. Poissaolo olisi aiheuttanut ongelmia.

14-16. Eteenpäin! Pilapiirtäjä Tsogbayarin kuvat 1980-luvun lopulta arvostelivat ideologiaa, jossa kehoitettiin sokeasti menemään eteenpäin.

17. Juliste kuvaa uuden aikakauden alkua, heijastaen demokratialiikkeen tunnuslaulua, jonka sanoma oli: "Herätkää kommunismin pahasta painajaisunesta, herätkää demokratian aamuun".

18. 'Mongolian Stalin' eli marsalkka Choibalsan oli maan stalinistinen johtaja. Kuva vuodelta 1951. Choibalsan oli vastuussa kymmenien tuhansien mongolien toisinajattelijoiden teloittamisesta.

19. Choibalsanin patsas kansallisen yliopiston päärakennuksen edessä. Julkisivun yllä teksti julistaa: "Eläköön marxismi-leninismi". Yliopiston sisällä kuitenkin muodostui salaisia ryhmiä jotka tukivat demokratiaa.

20. Vuonna 1962 syntynyt Sanjaasurengiin Zorig oli vasta 27-vuotias, kun taiteilijat, näyttelijät, kirjailijat, yliopisto-opettajat, opiskelijat ja älymystö tapasivat maanalaisissa poliittisissa ryhmissä etsien tapoja muuttaa maata. He päättivät, että Kansallisen Yliopiston opettaja ja tutkija, Zorig, oli oikea henkilö organisoimaan yhteistyötä maanalaisten poliittisten ryhmien välillä uuden demokraattisen organisaation muodostamiseksi.

Joukko demokratia-aktivisteja kokoontui 9. joulukuuta 1989 Ulaanbaatarissa.

Useissa hallituksissa ministerinä ollut Zorig murhattiin vuonna 1998, samana iltana, kun hänet oli valittu Mongolian pääministeriksi.

21. Demokratia-aktivisti Bat-Uul puhuu helmikuun pakkasessa kokoontuneelle yleisölle demokraattisista periaatteista.

- 22.** Yleisö, joka ennen oli piiloutunut karvalakkien ja kauluksien taakse, uskaltaa nyt avoimesti näyttää suosiota uusille poliittisille aatteille.
- 23.** Väkijoukkoja ensimmäisessä joukkokokouksessa, joka pidettiin kaupungin sydämessä D. Sukhbaatarin patsaan ympärillä Sukhbaatarin aukiolla hallitustalon edessä 21. tammikuuta 1990.
- 24.** Julisteessa irvikuva marsalkka Choibalsanista, 'Mongolian Stalinista', esiintymässä buddhalaisena suojelijahahmona kädessään pistooli ja miekka sekä lippu, joka julistaa kuolemaa kaikille, jotka olivat vallankumousta vastaan. Marsalkka oli vastuussa 1930-luvulla yli 30.000 toisinajattelijan teloituksista.
- 25.** Kaksinaamainen mies. Pilakuva vuodelta 1991, jossa 'Mongolian Stalin' ja hänen seuraajansa Tsedenbal kuvattuna hassunkurisen riimin kera, joka kuvaa sosialismin romahtamista ja vainojen loppumista.
- 26.** Stalinin patsas Ulaanbaatarin keskustassa hajotettiin helmikuun 22. päivä 1990.
- 27.** Osanottajien määrä protesteissa kasvoi helmikuussa 1990. Lapsi kantaa demokratia-aktivistien lippua.
- 28.** Pääkirjaston edessä Stalinin patsaasta on jäljellä enää rauniot.
- 29.** Stalinin patsaan nyrkki kontissa, johon se oli pakattu pois vietäväksi.
- 30.** 'Tyhjä haave'. Teksti tyhjällä lautasella: "Sosialismi".
- 31.** Älymystöä ja muita aktivisteja vaatimassa politbyroon eroa ja demokraattisia muutoksia 7.3.1990 pääkaupungin keskusaukiolla hallitusrakennuksen edessä.
- 32.** Opiskelijat saapuvat tukemaan nälkälakkolaisia ja julistavat kannattavansa demokratialiikettä.
- 33.** Ihmiset alkavat kokoontua 8.3.1990, kun sana on levinnyt protestista. Ihmiset lähtevät työpaikoiltaan kielloista huolimatta.
- 34.** Teknillisen yliopiston opettaja Dawaa Radnaa ja demokratia-aktivistien muodostama järjestysmiesten joukko hillitsee mielenosoittajia.
- 35.** Kymmenet tuhannet ihmiset ovat saapuneet tukemaan nälkälakkoon osallistuvia, jotka istuvat keskellä aukiota.
- 36.** Yksi kommunistipuolueen johtohenkilöistä, Byambasuren, on saapunut aukiolle keskustelemaan nälkälakkolaisten kanssa heidän vaatimuksistaan.
- 37.** Lakkolaisten piirros, jossa Stalin on kuvattu verenhimoisena karhuna.
- 38-39.** Kommunistipuolueen lupauksista huolimatta perustuslakia ei muutettu, eikä puolue osoittanut luopuvansa asemastaan. Kansa nousi laajasti tukemaan muutosta. Kansa vyöryi pääkaupungin ja maakuntien keskuksien kaduille vaatimaan muutosta. Kuva 25.3.1990 Ulaanbaatarista.

40. Pilakuva arvostelee maan entistä kommunistijohtajaa ja hänen neuvostoliittolaista vaimoaan, jonka uskottiin olevan hyvin vaikutusvaltainen Mongolian politiikassa, koska hänellä oli läheiset suhteet neuvostojohtaja Leonid Brezhneviin.

Demokratia-aktivistit kritisoivat kommunistien eliittiä, joka käytti asemaansa omaksi edukseen.

41. 'Maatuskassa' samat henkilöt kuin pilakuvassa ja teksti: Venäläinen lelu.

42. Mielenosoittajat toivat englanninkielisiä julisteita ulkomaisia kuvaajia varten.

43. Virkavallan edustajatkin olivat kiinnostuneita uudesta poliittisesta sanomasta.

44. Demokratia-aktivisti Zanaa laittaa nälkälakkolaisen huulille pakkasessa huulipunaa, sillä huulirasvaa ei ollut saatavilla.

45. Järjestysmiehet estivät väkivallan puhkeamisen. Kansa pelkäsi kommunistipuolueen reagoivan samoin kuin Kiinassa vain kuukausia aikaisemmin. Siellä Tiananmenin aukiolla sotilaat avasivat tulen mielenosoittajia vastaan.

46. Levolliset nälkälakossa olevat mielenosoittajat ovat tietoisia siitä, että he ovat kuoleman omia, mikäli kommunistipuolueen johto toistaa kiinalaisten esimerkin protestien tukahduttamisessa.

47. Buddhalaiset munkit mukana mielenosoituksessa 8. maaliskuuta 1990. He vaativat uskonnonvapautta.

48. Johtava munkki keskustelee uskonnonvapaudesta erään johtavan demokraatin, Elbegdorjin (oik.) kanssa, josta myöhemmin tuli maan pääministeri ja presidentti.

49. Nälkälakon tuloksena Mongolian politbyroo erosi. Muodostettiin uusi politbyroo, joka piti 14.3.1990 tiedotustilaisuuden. Kuvassa kolme viidestä politbyroon uudesta jäsenestä.

50. Huhtikuun 8. päivänä 1990 perustettiin Mongolian demokraattinen puolue. Uudet jäsenet puoluekokouksen tauolla Ulaanbaatarin keskusaukiolla.

51. Demokratialiikkeen johtaja Zorig puhuu Darhanin keskustassa demokratiasta ja vastaa yleisön kysymyksiin.

52. Darhanin kaupungin keskustassa mielenosoitus 22.4.1990. Demokratia-aktivistit olivat järjestäytyneet kaikkialla Mongoliassa.

53. Pääkaupungin ja Darhanin välinen valtatie sateen jälkeen. Demokraattien delegaatio juuttui autoineen mutaan. Demokratiajohtaja Zorig ja kuvataiteilija Sanchir mutaan juuttuneen Ladan edessä.

54. Kansa vaatii suoria radiolähetyksiä, kun kommunistipuolue käsitteli kongressissaan perustuslain muutoksia.

55. Juliste: "Kavioiden kuminaa hevosen vuonna". Ratsastaja valkoisella hevosella kuvaa Mongoliaa menestyksen vuonna 1990. Ratsastaja kantaa lippua, jota aktivistit käyttivät mielenosoituksissaan.

56. Kun kommunistipuolueen päätökset viipyivät, kansa kokoontui keskeisille paikoille osoittamaan mieltään.

- 57.** Hallitus vastasi kieltämällä mielenosoitukset ja marssitti sotilasjoukkoja Ulaanbaatarin keskusaukiolle 27.4.1990.
- 58.** Demokratiajohtaja Zorig keskustelee aktivistien kanssa tilanteen hallitsemisesta.
- 59.** Demokratia-aktivistit pitävät etäisyyttä hallituksen joukkoihin väkivaltaisen konfliktin välttämiseksi.
- 60.** Osa hallituksen lähettämistä joukoista oli tullut paikalle ilman aseita, koska hekään eivät halunneet väkivalloin käydä omaa kansaansa vastaan.
- 61.** Mielenosoittajat kuuntelevat omia johtajiaan huolimatta aukealla pauhaavista megafoneista jotka suoltavat valtion virallista propagandaa. "Olemme työttömiä. Mitäs nyt tehdään?" sanoo kyltti miehen käsissä.
- 62.** Demokraatti-aktivisti ja muusikko Tsogtsaihan, jonka laulusta tuli Demokraattisen vallankumouksen tunnuslaulu, kannustaa mielenosoittajia pysymään rauhallisina ja jatkamaan demokraattisten muutosten vaatimista.
- 63.** Sotilaat oli komennettu aukiolle ja tilanne oli jännittynyt. Megafonit kaiuttivat vaatimuksia mielenosoitusten lopettamiseksi ja uhkauksia rangaistuksista.
- 64.** Sotilaat, poliisit ja erikoisjoukot ovat täydessä valmiudessa, mutta monet heistäkin ovat kiinnostuneita demokraattisista muutoksista ja haluttomia käymään omaa kansaa vastaan.
- 65.** Demokratia-aktivistien joukossa istuu myös Tsakhiagiin Elbegdorj (oik), josta myöhemmin tuli maan pääministeri ja presidentti.
- 66.** Edessä istuvat demokratialiikkeen mielenosoittajat istuvat muurina kansan edessä estääkseen väkijoukkoa lähestymästä sotilaita ja poliiseja.
- 67.** Zorig neuvottelee sotilasjohtajien kanssa rauhanomaisesta ratkaisusta.
- 68.** Kansa loukkaantuu ja provosoituu kuunnellessaan hallitustalon yhä äänekkäämpiä uhkauksia megafonien kautta. Pian tunteet alkoivat kuumentua. Demokraattien omat joukot yrittävät hillitä kansaa ja estää heidän etenemisensä kohti hallitustaloa ja hallituksen joukkoja.
- 69.** Demokratiajohtaja Zorig määrää jälleen mielenosoittajia istumaan aukiolle ja muodostamaan muurin sotilaiden ja kansanjoukon väliin jotta välttyttäisiin provokaatioilta, jotka johtaisivat yhteenottoon.
- 70.** Kun demokratiajohtaja Zorig aisti tilanteen kuitenkin yhä kärjistyvän, hänet nostettiin megafoninsa kanssa aktivistien harteille. Hän kehotti kansaa seuraamaan itseään ja vei heidät pois räjähdysherkältä alueelta toisaalle.
- 71.** Mielenosoitukset siirrettiin toiselle torille 28.4.1990, joka sittemmin nimitettiin Vapauden aukioksi. Se ei ollut välittömästi hallitustalon läheisyydessä, missä väkivaltaisen konfliktin vaara oli suurempi.
- 72.** Pohjois-Mongoliassa, Hövsgölin maakunnassa oli pidätetty yhdeksän demokratia-aktivistia. Kansa lähti osoittamaan mieltään Mörön-nimisessä maaseutukaupungissa, jossa nälkälakkolaiset olivat majoittuneet jurttaan.

73. Mongolian kielinen juliste suomeksi: "Demokratian ja ihmisoikeuksien puolesta", Mörönin keskusaukiolla 30.4.1990.
74. Jurtan kupeessa lukee: "Poliittinen nälkälakko. Me annamme henkemme kansakuntamme hyvinvoinnin ja tulevaisuuden puolesta."
75. Tuhannet ihmiset parveilivat nälkälakkolaisten jurtan ympärillä tukemassa heitä ja kuuntele-
massa Ulaanbaatarista tulleet demokratiajohtajia.
76. Lääkäri on tullut tarkastamaan nälkälakossa olevien aktivistien vointia. Lakko kesti 11 vuoro-
kautta ja päättyi vasta kun kommunistipuolue ilmoitti luopuvansa yksinvallasta.
77. Jurtan huopaseinä ja telttakangas on poistettu, jotta kansa näkee jurtassa olevat lakkolaiset.
Lakko jatkui toukokuun puolelle.
78. Darhanin kaupungissa alkoi virallinen työläisten lakko, jolla tuettiin mielenosoituksia ympäri
maata samalla kun vaadittiin parempia työolosuhteita.
79. Lakkoja oli kaikissa maakunnissa, mikä johti toukokuussa siihen, että kommunistipuolue
irtisanoutui yksipuoluejärjestelmästä. Istumalakkolaiset Ulaanbaatarin keskustassa tukemassa
Mörönin nälkälakkolaisia toukokuun alussa.
80. Uuden lain mukaan rekisteröitiin useita puolueita. Zorig muiden demokratia-aktivistien kes-
kellä odottamassa virallista vahvistusta Demokraattisen puolueen rekisteröinnistä uuden lain
mukaisesti.
82. Demokratiajohtaja Zorig vain muutama sekunti ennen kuin hän kertoo kansalle kommuni-
stipuolueen vallan romahtaneen ja Demokraattisen puolueen vihdoinkin saaneen virallisen rekiste-
röinnin.
83. Kansa riemastuu uutisesta ja juhlii Demokraattisen vallankumouksen voittoa.
84. 'Vapaaksi kahleista'. Tuntemattoman taiteilijan julisteessa hevonen, joka kuvaa Mongoliaa
ja mongolialaisen ajanlaskun mukaista Valkoisen hevosen vuotta 1990, jolloin Mongolia vihdoinkin
vapautuu sosialismista. Kuvan punainen kahle muodostaa sanan 'sosialismi' kyrillisin kirjaimin
kirjoitettuna.
85. Juhlivaa kansaa riemuitsemassa Demokraattisen puolueen rekisteröinnistä ja kommunisti-
puolueen yksinvallan loppumisesta.
86. Valkoisen, yksillä suitsilla yhdistetyn kaksipäisen hevosen sanoma on: Mongolian Demo-
kraattinen Liitto yhdistää eri demokraattiryhmien näkemykset. Teksti: "Demokratiaa ei saa kadot-
taa, demokratiaa ei saa vaihtaa mihinkään, demokratialla ei saa leikitellä."

ANNA-huoneen kuvat

101. Vuosi 1990 oli kansallinen heräämisen vuosi myös mongolialaiselle kulttuurille. Kyrillisin
kirjaimin on kirjoitettu: "Hevosen vuoden Mongolia". Vanha mongolikirjoitus muodostaa ylhäältä
alas kirjoitettuna sanan 'mongoli' - hevosen kuvion.

Vuonna 1990 alettiin elvyttää vanhaa mongolikirjoitusta, jotta mongolit ymmärtäisivät omaa his-

toriaansa ja sitä historiankirjoitusta, jota ei ollut luettavissa kyrillisillä aakkosilla.

102. Chojin Lhamin temppeli oli muutettu sosialismin aikakaudella museoksi. Maaliskuussa 1990 iäkkäät buddhalaiset uskovat kokoontuivat temppelin edustalle vaatimaan uskonnonvapautta ja demokratiaa.

103. Vanha pariskunta rukousnauhojensa kanssa Chojin Lhamin museon edessä.

104. Rouvat kansallispuvuissaan jonottavat museon edustalla.

105. Demokraattisen puolueen aktivisti (kesk) ja iäkäs buddhalainen uskova (oik) vaativat ihmisoikeuksien kunnioittamista, kommunistipuolueen uskontoviraston lakkauttamista ja uskonnonvapautta.

106. Mongolian demokraattisen liiton juliste, tekstinään vanhalla mongolikirjoituksella sana 'Demokratia'. Alareunassa on Puolan solidaarisuusliikkeen logo, koska puolalaiset aktivistit olivat tulleet Mongoliaan auttamaan julisteiden painamisessa.

107. Puolalaiset solidaarisuusliikkeen vapaaehtoiset auttoivat painamaan julisteita ja esitteitä käsin, yksi kerrallaan, salaisessa kirjapainossa Ulaanbaatarin keskustassa.

108. Puolalainen solidaarisuusliikkeen aktivisti näyttää kuinka juliste painetaan silkkipainomenetelmällä.

109. Mongolialainen sosiaalidemokraatti esittelee silkkipainossa käytettäviä sabluunoita. Monia käsin painamisen menetelmiä käytettiin, jotta demokratialiike sai sanomansa kansalle.

110. Mongolialainen vapaaehtoinen julisteiden painaja esittelee sabluunaa jolla painettiin julisteita.

111. Sabluunoita demokraattien salaisessa kirjapainossa Ulaanbaatarissa.

112. Käsityönä painettiin uutta sanomaa esitteinä ja pamfletteina mongoleille.

113. Juliste on painettu käsin, ripustettavaksi julkiselle paikalle pääkaupungissa.

114. Salaisessa kirjapainossa painettu Mona Lisan kuva, joka buddhalaiseen tyyliin ilmaisee toivomuksen yhä runsaammista hyvistä teoista mongolien keskuudessa. Kuvan ylälaidan tunnus - Mongolian Demokraattinen Liito - viittaa viestin tarkoittavan nimenomaan demokratian levittämistä.

115. Mongolian kansallinen edistyspuolueen juliste, jossa rinnatusten kohoavat kädet eri demokraattisten puolueiden symbolien suuntaan kuvaavat eri puolueiden yhteistä pyrkimystä demokratiaan.

116. "Minäkin kannatan demokratiaa", sanoo Mihail Gorbatšov Mongolian demokraattisen puolueen pienikokoisessa julisteessa. Paperista oli pulaa, joten moniin suuriin julisteisiin ei ollut varaa.

117. Mongolit alkoivat julkisesti kertoa aiemmin vaietusta historiastaan. Älymystöä oli vainottu vuosikymmenien ajan kommunistien toimesta. Kuvassa vainottu runoilija Choinom, jonka teoksia luettiin julkisesti huhtikuussa 1990 Ulaanbaatarin keskusaukiolla.

118. Puolan solidaarisuusliikkeen logolla varustettu kuva 1200-luvun mongoli johtajasta, Tšinggis-kaanista, josta ei kommunistivallan aikana saanut julkisesti puhua.

119. Hihaan on kirjoitettu mongolikirjoituksella 'Demokratia', ja käsi pyyhkii pois likaa Tšinggis-kaanin kuvan päältä. Aiemmin vihamielisten mongoliheimojen yhdistäjä, Temuujin, äänestettiin heimojohtajien yksimielisillä äänillä Mongolian valtion johtoon vuonna 1206, jolloin hänelle annettiin arvonimi 'Tšinggis-kaani' eli 'universaali hallitsija'. Kommunismin ihanteisiin kaani ei kuitenkaan mahtunut, ja Mongolian historian keskeisin henkilö lähes 'unohdettiin' historiankirjoituksesta.

120. Vainotun mongolialaisen tutkija Rinchenin kunnia palautettiin demokraattisen vallankumouksen jälkeen. Hänen kunniakseen pystytettiin näköispatsas Mongolian kansalliskirjaston eteen, poistetun Stalinin patsaan tilalle.

121. Monia yksinkertaisia keinoja käytettiin demokratian edistämiseksi. Tässä palloon on maalattu demokratian symboli.

122. Mongolian sosiaalidemokraattisen puolueen ehdokkaan vaalimainos vuodelta 1990.

123. Kansallisen edistyspuolueen ehdokkaiden vaalimainoksia.

124. Demokraattisen puolueen vaalimainos ilman tekstiä. Kuvassa laulaja Tsogtsaihan, jonka laulusta tuli Demokraattisen vallankumouksen tunnuslaulu.

125. Mongolian demokraattisen liiton vaalimainos. Tšinggis-kaanin kuvan avulla halutaan herättää eloon Mongolian omaa, oikeata historiantutkimusta ja -kirjoitusta, joka oikaisee kommunistisen ideologian mukaisesti sensuroidun ja virheellisesti esitetyn 'historian' jota sosialismin aikana opetettiin.

126. "Äänestäkäämme demokratian puolesta!"

127. "Äänestäkäämme oikeudenmukaisuuden puolesta Sosiaalidemokraatteja"

128. Kansallisia ja uskonnollisia tunnuksia Mongolian Kansallisen Edistyspuolueen vaalimainoksessa.

129. Mongolian Demokraattisen Liiton vaalimainos: "Demokratia on teidän käsissänne."

130. Kansallisen Edistyspuolueen juliste, jossa Tšinggis-kaanin kuva.

131. Vapaus! Äänestäkäämme Sosiaalidemokraattista puoluetta!

BIRGITTA-huoneen kuvat

201. Taiteilijan näkemys demokraattisesta vallankumouksesta. Alkuperäisestä maalauksesta on tehty suuri seinämaalaus Mongolian historian museoon. Kuvassa oikealla ylhäällä kameran kanssa verettömästä vallankumouksesta raportoinut suomalainen toimittaja Irja Halász.

202. Demokratia-lehden ensimmäinen numero ilmestyi huhtikuun 8. päivä puolueen ensimmäisen kokouksen yhteydessä. Se oli lehdistönvapauden alku.

203. Mongolian Kansallisen Edistyspuolueen vaalimainos. "Edustan teitä kaikkia", lupaa Dashbalbar.

204. Mongolian sosiaalidemokraattisen puolueen vaalimainos julistaa: "Vapaus, oikeudenmukaisuus ja yhtenäisyys"

- 205.** Demokraattisen liiton juliste, jossa kehoitetaan kansaa yhdistymään vapauden ja demokrati-an saavuttamiseksi.
- 206.** Mongolian Sosiaalidemokraattisen puolueen käsin painetussa julisteessa teksti: 'Tuke-kaamme sosiaalidemokraatteja'.
- 207.** Kansallisen Edistyspuoleen vaalimainos.
- 208.** Demokratia-aktivistit kiinnittävät vaalimainoksia Ulanbaatarin keskustassa.
- 209.** Pohjois-Mongolian nälkälakkolaiset tutustuvat vasta ilmestyneeseen Demokratia-lehteen.
- 210.** Käsinpainettuja vaalimainoksia Ulaanbaatarissa heinäkuussa 1990.
- 211.** Taiteilijan näkemys kommunismin ajan "Kansan oikeus" -lehden etusivua käyttäen: siihen on leimautunut punainen kommunismin tähti, joka peittää ja repii pois kansan oikeudet.
- 212.** Mongolian ensimmäiset vapaat vaalit 30.7.1990. Vaaliurna vaalivirkailijan kainalossa on matkalla moottoripyörän kyydissä jurttiin, joiden asukkaat eivät pääse virallisille äänestyspaikoille.
- 213.** Vaalivirkailija punaisen vaaliurnan kanssa on saapunut jurtan edustalle Gachuurtissa.
- 214.** Iäkäs rouva äänestää omassa jurtassaan.
- 215.** Kansallispukuun pukeutunut nainen äänestää virallisessa äänestyspaikassa heinäkuun 30. päivä 1990. Ensi kertaa hänellä oli mahdollisuus valita useammasta ehdokkaasta.
- 216.** Entinen tiedustelupalvelun työntekijä, sittemmin demokratia-aktivisti lukee Demokratia-lehteä Mörönin kaupungissa.
- 217.** Demokratia-lehden lukija Ulaanbaatarissa.
- 218.** Sananvapaus alkaa toteutua, kun useat julkaisut kertovat demokratiasta.
- 219.** "Kun kansalainen on rikas, valtiokin on rikas." Kolmen puolueen vaaliliiton sanoma.
- 220.** Perinteisiä uskonnollisia ja kansallisia symboleja Kansallisen Edistyspuolueen vaali-julisteessa.
- 221.** Mongolian sosiaalidemokraattisen puolueen julisteessa moukari rikkoo byrokratiaa ja korruptiota.
- 222.** Mies äänestää jurtassaan ensimmäisissä vapaissa vaaleissa 1990.
- 223.** Vastavalitut parlamentin jäsenet valmistautuvat yhteiskuvaan Ulaanbaatarin keskusaukiolla. 430 edustajasta vain 9 oli naisia.
- 224.** Mongolian ensimmäinen presidentti Punsalmaagiin Ochirbat kohottaa presidentin leimasi-men sisältävän laatikon vannottuaan virkavalan 3.9.1990.
- 225.** Pilapiirros veto-oikeudesta: "Nyt minua ei enää kukaan ota huomioon", sanoo presidentti. Parlamentti ja hallitus on kuvattu hoipertelelevina miehinä jotka ovat kääntäneet selkensä presi-dentille. Parlamentti voi uusien lakien mukaan sanoa viimei-simmän sanan ja kumota presiden-tillisen veton.
- 226.** Kaksi parlamentin yhdeksästä naispuolisesta kansanedustajasta.

227. Ensimmäinen hallitus otti paljon ulkomaalaista velkaa päästäkseen kohti demokratiaa ja markkinataloutta. Pilapiirros: Mongolian kansaa kuvaavan hevosen taakkana on uuden hallituksen pääministeri Jasrai, hänen hallituksensa, ja säkkikaupalla velkaa - suuntaviittana markkinatalous.

228. Yksityiset ihmiset saivat vihdoon perustaa yrityksiä ja aloittaa kaupantekoa itsenäisesti. Poika maalaamassa kioskia kotijurttansa eteen Keski-Mongoliassa 1991.

229. Aivot vapaaksi kommunistisen ideologian häkistä. Mongolian Demokraattisen Liiton vetoamus itsenäiseen ajatteluun.

230. Sosialismin häkki. Kaksi nostalgista lintua haikailee: tuossa me asuimme ja joka päivä meitä ruokittiin.

231. Itkijämiehet kommunismin haudalla: Marx, Engels ja Lenin.

232. Kansallisessa lipussa esiintyvän symbolin - 'soyombon' - päältä poistettiin kommunismin ideologiaa symbolisoinut viisisakarainen tähti. Pilakuvan poika, jonka aivoihin on kuvattu kansallinen 'soyombo', sylkee tähden ulos Mongolian tunnuksesta.

233. Mongolian vaakuna kommunismihallinnon aikana. Ratsastaja ratsuineen symbolisoi Mongolia valtiota.

234. Mongolia on vihdoin ratsastanut vapauteen.

235. Demokratiajohtaja Zorigista, joka murhattiin vuonna 1998, on tullut koko kansan tuntema demokratian ja oikeudenmukaisuuden symboli. Julisteessa Zorigin hahmo katselee, miten lajukset vaihtavat käsiä (hahmot silmälasissa). Korruption vastaisen kampanjan juliste muistuttaa oikeudenmukaisuudesta ja haastaa kansaa puuttumaan asiaan viipymättä.

236. Näyttelyn sponsorit ja kuva-arkistot, joiden julisteita on esillä Irja Halászín kuvien ja kokoelmien lisäksi.

